

Asia: VN/25987/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle

Asia: Tartuntatautilain uudistus (STM002:00/2024) sekä eräät siihen liittyvät lait

Lausunnon antaja: Suomen Terveysjärjestö STJ ry

Päiväys 3.5.2026

Suomen Terveysjärjestö STJ ry:n lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle

Yksi tärkeimpiä kysymyksiä lakia laadittaessa on kysymys siitä, kenellä on valta määrittää joku sairaus/tauti pandemiaksi tai yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Kansainvälisten toimijoiden, kuten Maailman terveysjärjestö WHO:n rooli pandemiaksi määrittelyssä edellyttää erityistä tarkastelua myös niiden rahoitusrakenteen näkökulmasta. WHO:n rahoitus koostuu osin vapaaehtoisista rahoitusosuuksista. Yli 80 % on yksityisiltä tulevaa ylimääräistä rahaa, jonka käytöstä nämä yksityiset antajat itse määräävät. Rokotesijoittaja Bill and Melinda Gates Foundation yhdessä perustamansa GAVI-rokotusliittouman kanssa ovat kaksi suurinta WHO:n rahoittajaa. (lähde: WHO:n julkaisu 23.12.2025, s. 5) https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/EB158/B158_32-en.pdf

Tästä syystä kansallisen päätöksenteon pandemioissa tulee perustua aina oman maan riippumattomaan arvioon, ei Maailman terveysjärjestö WHO:n määritelmiin.

Rokotuksia turvallisempi tapa on vahvistaa omaa vastustuskykyä. Tällä hetkellä on paljon vahvaa tieteellistä näyttöä monien ravintoaineiden kyvystä vahvistaa elimistön omaa luonnollista vastustuskykyä viruksia vastaan. Vakavissa COVID-19-tartunnoissa erittäin hyviä tuloksia on saatu D-vitamiinilla. Meta-analyysi paljastaa, että seerumin matalat D-vitamiinitasot liittyvät tilastollisesti merkitsevästi COVID-19-infektion riskiin: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8428943/> ja että D-vitamiinilisä vähentää COVID-19-potilaiden kuolleisuutta, erityisesti vaikeissa tapauksissa: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39225947/> Tulevaisuudessa pandemioiden yhteydessä viranomaisten tärkein tehtävä on jakaa kansalaisille tutkimustietoa oman vastustuskyvyn vahvistamisesta.

Suomen Terveysjärjestö STJ ry vastustaa kaikkia pakkosäätelyn keinoja ja lakihankkeita, jotka puuttuvat ihmisten itsemääräämisoikeuteen. Järjestömme vastustaa lakia, joka mahdollistaisi muun muassa pakollisen rokotuksen jopa vuoden vankeusrangaistuksen uhalla. Laki herättää merkittäviä oikeudellisia, eettisiä ja lääketieteellisiä kysymyksiä, sillä se koskee muun muassa perustuslain 7 §:n turvaamaa oikeutta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Poikkeaminen tästä oikeudesta edellyttää välttämättömyysvaatimuksen täyttymistä.

Henkilökohtainen koskemattomuus kuuluu perusoikeusjärjestelmän ytimeen, ja siihen puuttumista pidetään oikeuskäytännössä poikkeuksellisena. Lääketieteelliseen toimenpiteeseen pakottaminen – kuten rokotus – merkitsee suoraa fyysistä puuttumista yksilön kehoon, eikä kyse ole pelkästä liikkumisvapauden tai toiminnan rajoittamisesta, vaan syvimmästä mahdollisesta perusoikeusinterventiosta.

Tämän vuoksi perustuslain 7 §:n suoja ei rajoitu vain mielivaltaisen väkivallan kieltoon, vaan kattaa myös yksilön oikeuden päättää itseään koskevista lääketieteellisistä toimenpiteistä. Oikeuskäytännössä ja perusoikeusopissa on vakiintuneesti katsottu, että tällainen puuttuminen edellyttää erityisen painavaa perustetta, tarkkaa säätelyä ja tiukkaa oikeasuhtaisuuden arviointia.

Mitä syvemmälle puuttuminen ulottuu yksilön fyysiseen koskemattomuuteen, sitä korkeampi on myös hyväksyttävän rajoituksen kynnyks. Perustuslaki sisältää yleisen syrjintäkiellon. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) kieltää välittömän ja välillisen syrjinnän. Kielletyt syrjintäperusteet ovat muun muassa vakaumus, mielipide, terveydentila tai muu henkilöön liittyvä syy.

Suomen syrjintäkieltoja koskeva lainsäädäntö pohjautuu kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, kuten Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan yleissopimukseen (SopS 7–8/1976) sekä Euroopan ihmisoikeussopimukseen (SopS 18–19/1990).

Nämä syrjintää estävät ja yhdenvertaisuutta korostavat lait ovat luonnollisesti lainsäätäjien tiedossa. Niiden merkitys on kuitenkin tärkeä ymmärtää säädettäessä uudenlaista, ihmisten perusoikeuksiin vaikuttavien mekanismien käyttöönottoa tai laajentamista.

Viranomaiset eivät ole vielä selittäneet COVID-19-pandemian tapahtumia kansalaisille, silti he ovat säätämässä lakia, jonka seuraukset voivat olla kansalaisten terveydelle, ihmisten vapaalle liikkuvuudelle sekä perhe- ja ystävyysuhteille katastrofaaliset.

TAPAHTUMAT COVID-19-PANDEMIAN JÄLKEEN

Suomessa ja maailmalla ylikuolleisuus on lisääntynyt COVID-19-pandemian jälkeen. Mitään lakia pakkorokotuksista tai puuttumista ihmisten itsemääräämisoikeuteen ei voida edes harkita tehtäväksi ennen kuin on tehty puolueeton, kaiken kattava selvitys COVID-19-pandemian aikaisista tapahtumista, jossa arvioidaan muun muassa kaikki viranomaisten toimet pandemian aikana.

COVID-19-pandemia paljasti suuria puutteita sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti niin lainsäädännössä kuin valtioiden toiminnassa. Näitä asioita ei ole vielä Suomessa avoimesti käsitelty viranomaisten toimesta, vaan kaikki kansalaisten kritiikki on jätetty huomiotta.

Lisäksi viranomaiset ovat jättäneet täysin huomiotta COVID-19-rokotteiden haittaepäilyt. COVID-19-rokotteiden haittaepäilyistä pitää tehdä kattava selvitys ennen kuin kansalaisia altistetaan uusille rokotteille. Rokotteet kehitettiin nopealla aikataululla COVID-19-virukseen, minkä seurauksena suuri osa suomalaisista on sairastunut vakavasti tai jopa kuollut rokotteiden aiheuttamiin sairauksiin.

Suomen Terveysjärjestö STJ ry toteutti 15.5.–15.9.2023 laajan KYSELYTUTKIMUKSEN KORONAROKOTUKSISTA ja niiden vaikutuksista: <https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/905/>

STJ ry toteutti kyselytutkimuksen oikeusministeriön OTAKANTAA.FI-sivustolla. Kysely suoritettiin kansalaisten pyynnöstä, koska mikään viranomainen tai muu instanssi ei ollut tehnyt selvityksiä pandemian aikaisista tapahtumista. Viranomaiset ovat vaienneet täysin, vaikka mediassa oli noussut esille runsaasti kritiikkiä mm. koronarokotuksia, rajoituksia ja viranomaisten tekemiä päätöksiä kohtaan.

KYSELYYN TULI 9736 VASTAUSTA

Kyselyn vastauksissa silmiinpistävää oli, että koronarokotetut sairastivat enemmän ja vaikeammin kuin rokottamattomat (jatkossa: rokotetut ja rokottamattomat).

Tämän OTAKANTAA.FI-kyselytutkimuksen perusteella näyttää siltä, että rokotetut ovat sairastaneet koronatautia enemmän ja vakavammilla oireilla kuin rokottamattomat. Myös koronaviruksen infektion

jälkitautiin on sairastuttu huomattavasti enemmän rokotettujen keskuudessa. Rokotetuilla esiintyy myös monenlaisia jälkioireita.

Koronatestillä todetun koronataudin oli sairastanut rokotetuista vastaajista 68 % ja rokottamattomista vastaajista 61 %.

Rokotetuista koronatauti oli voimakas 17 %:lla ja 6 %:lla rokottamattomista.

Oireet kestivät viikkoja/kuukausia 11 %:lla rokotetuista ja alle 2 %:lla rokottamattomista.

Long covidiin sairastuneita oli 14,5 % rokotetuissa ja 1,6 % rokottamattomissa.

Seuraavassa on lueteltuna kymmenen yleisintä oiretta rokotettujen keskuudessa prosentteina kaikista vastaajista. Suluissa on mainittu vastaava luku rokottamattomien osalta.

1. Voimattomuus/väsymys/uupumus 46 % (14 %)
2. Aivosumu 25 % (4 %)
3. Hengästyminen pienestä rasituksesta 25 % (6 %)
4. Vastustuskyvyn heikentyminen (sairastuu helposti) 22 % (2 %)
5. Nuha, yskä, limaneritys, kurkkukipu 21 % (15 %)
6. Mielialan selvät muutokset / masennus / ärtyneisyys 19 % (2 %)
7. Raajojen pistely ja puutuminen 19 % (1,5 %)
8. Sydämen tiheä syke (takykardia) 18 % (1,4 %)
9. Pyörrytys/huimaus 18 % (2,5 %)
10. Kuume, vilunväristykset 17 % (8 %)

TÄSSÄ ROKOTETTUJEN JA ROKOTTAMATTOMIEN (suluissa) VASTAUKSIA KYSELYYN

Rokotetuista 75,8 % vastasi, että nykyisen tiedon perusteella ei enää ottaisi koronarokotusta.

Rokotetuista 92 % (97,3 %) vastasi, että on tärkeää selvittää tulevia pandemioita ajatellen COVID-19-rokotteen aiheuttamia hyötyjä ja haittoja.

SUOMESSA ON KORONAROKOTUSTEN ALKAMISEN JÄLKEEN KUOLLUT KAIKENIKÄISIÄ IHMISIÄ ENEMMÄN KUIN KOSKAAN SOTIEN JÄLKEISENÄ AIKANA.

KYSYMYKSEEN: pitäisikö mielestäsi selvittää, onko kuolemia prosentuaalisesti enemmän kaikenikäisten koronarokotettujen parissa kuin koronarokottamattomien parissa?

KYLLÄ vastasi rokotetuista 88 % (98,9 %).

KYSYMYKSEEN: pitäisikö mielestäsi selvittää, onko nuorten (alle keski-ikäisten) aikuisten ja urheilijoiden kuolemia suhteellisesti enemmän koronarokotettujen parissa kuin koronarokottamattomien parissa?

KYLLÄ vastasi rokotetuista 88,2 % (98,9 %).

KYSYMYKSEEN: olisiko mielestäsi tarpeellista selvittää tulevia epidemioita/pandemioita silmällä pitäen niitä viranomaisten ratkaisuja, joita tehtiin COVID-19-epidemian aikana?

Rajoitustoimiin liittyvät seikat, kuten rajoitusten mitoitus suhteessa niiden aiheuttamiin haittoihin, rajoitustoimenpiteiden vaikutukset riskiryhmäläisiin, vanhuksiin, lapsiin ja suomalaisten mielenterveyteen sekä kansalaisten perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen/toteutumattomuuteen:

KYLLÄ vastasi rokotetuista 85 % (98,9 %).

KYSYMYKSEEN: olisiko mielestäsi tärkeää käynnistää kansalaiskeskustelu yhteiskunnallisissa foorumeissa, joissa kansalaisilla ja järjestöillä olisi mahdollisuus lausua mielipiteitä tulevia epidemioita/pandemioita ajatellen?

KYLLÄ vastasi rokotetuista 66,1 % (90,5 %).

KYSYMYKSET VAIN ROKOTTAMATTOMILLE

KYSYMYKSEEN: oletko kokenut syrjintää, koska et ottanut koronarokotetta/-rokotteita?

VASTAUS kyllä, olen kokenut syrjintää 86,2 %.

KYSYMYKSEEN: kenen taholta olet kokenut syrjintää rokottamattomuudestasi?

Lähiomaiset: 38,2 %

Ystävät: 43,7 %

Työnantaja: 32,3 %

Työkaverit: 29,1 %

Terveydenhuolto: 38,3 %

Viranomaiset: 44,0 %

Kirkko: 35,4 %

Ravintolat / vapaa-ajanviettopaikat: 72,0 %

Harrastustoiminta: 49,1 %

KYSYMYKSEEN: oletko kokenut pelottelua/painostamista, koska et ottanut koronarokotteita?

VASTAUS kyllä, olen kokenut pelottelua/painostamista 84,9 %.

KYSYMYKSEEN: miten pelottelu/painostaminen vaikutti sinuun?

Ei ollut vaikutusta: 24,2 %

Aiheutti suuttumusta / vihaa: 62,8 %

Rajoitti normaalia elämää: 34,1 %

Tuntui ahdistavalta: 50,1 %

Aiheutti toivottomuutta: 29,6 %

Johti masennukseen: 9,5 %

KYSYMYKSEEN: olisiko mielestäsi tärkeää selvittää tulevia epidemioita/pandemioita silmällä pitäen niitä viranomaisten ratkaisuja, joita tehtiin COVID-19-epidemian aikana?

VASTAUS kyllä on tarpeellista selvittää seuraavilta osin:

Maskien käyttöön liittyvät seikat: 91,5 %

Kansalaisten oikeus kehon koskemattomuuteen: 95,4 %

Rokotteisiin / geeniperimään vaikuttaviin hoitoihin liittyvät eettiset kysymykset: 90,3 %

Koronarokotteiden turvallisuus: 95,4 %

Koronarokotukseen liittyvät taloudelliset kysymykset: 85,9 %

Epidemioista/pandemioista tiedottaminen: 77,6 %

OTAKANTAA.FI-kysely on viranomaisten tai tutkijoiden käytössä, jos he sitä haluavat.

Rokotteiden tehoa tulisi aina arvioida suhteessa mahdollisiin haittoihin. Informoidun suostumuksen mahdollistamiseksi on tärkeää tuoda aktiivisesti ja avoimesti esille haittojen mahdollisuus sekä se, jos tutkimustietoa esimerkiksi pitkäaikaishaitoista ei ole lainkaan saatavilla. Nimenomaan tutkimustiedon puutteellisuuden tai puuttumisen (pitkäaikaishaitat) vuoksi lääketeollisuus vaati ja sai itselleen täyden vastuuvapauden koronarokotteiden mahdollisista haitoista. Tämä mahdollisti rokoteteollisuudelle olla piittaamatta rokotehaitoista.

YHTEENVETO

Viranomaisten tulee oppia virheistä, varsinkin silloin kun kyse koskee koko kansaa. Minkäänlaisia lakeja ei tule laatia ennen kuin on tehty täydellinen, laaja-alainen ja puolueeton selvitys COVID-19-pandemian aikaisista tapahtumista ja COVID-19-rokotteiden aiheuttamista haitoista ihmisille.

Rokottamattomien kokema laajamittainen painostus ja syrjintä osoittavat, että viranomaisten toimilla on ollut kansalaisia jakava vaikutus, eikä tällainen tilanne, jossa kansalaisia asetetaan toisiaan vastaan, saa enää koskaan toistua Suomessa.

STJ ry pyytää, että sosiaali- ja terveysministeriö tutustuu OTAKANTAA.FI-kyselyn koko aineistoon ja ottaa huomioon kaikki kyselyssä esiin nousseet kansalaisten huolenaiheet ennen kuin se vie tartuntatautilakia miltään osin eteenpäin.

MIKÄ ON OTAKANTAA.FI PALVELU?

Otakantaa.fi on oikeusministeriön ylläpitämä verkkopalvelu, joka on kansalaisten, järjestöjen ja viranomaisten keskinäistä vuoropuhelua ja osallistumista tehostava palvelu. Palvelu helpottaa kansalaisvaikuttamista ja tiedonsaantia sekä lisää päätösten valmistelun ja päätöksenteon

läpinäkyvyyttä ja parantaa niiden laatua.

Lisäksi Suomen Terveysjärjestö STJ ry pyytää sosiaali- ja terveysministeriötä ottamaan järjestön mukaan jatkovalmisteluun kansalaisnäkökulman asiantuntijatahona. STJ ry:llä on erikoisosaamista ja tieteellisesti vahvaa näyttöä eri ravintoaineita koskevista tutkimuksista sekä niiden vaikutuksista ihmisten immunitettiin. Tutkimuksia on julkaistu HYVE-oppaassa -Hyvinvointia ja terveyttä edistävät hoidot Suomessa ja Euroopassa, jota voi lukea ilmaiseksi järjestön sivuilla.

STJ ry tukee lääkäri Janne Blommendahl:n lausuntoa ja yhtyy monilta osin myös hänen näkemyksiinsä.

Lindström Merja
Suomen Terveysjärjestö STJ ry